

FIȘA DISCIPLINEI
(PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE VĂZ)

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „OVIDIUS” DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	PSIHOLOGIE, ASISTENȚA SOCIALĂ ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.4 Domeniul de studii	ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii	PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
1.7 Anul universitar	2025 - 2026

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE VĂZ						
2.2 Cod disciplină	PPS3201						
2.3 Titularul activităților de curs	LECT.UNIV.DR. DAMIAN TOTOLAN						
2.4 Titularul activităților aplicative	LECT.UNIV.DR. DAMIAN TOTOLAN						
2.5 Anul de studii	III	2.6 Semestrul	VI	2.7 Tipul de evaluare	Ex.	2.8 Regimul disciplinei */**	DS/ DO

* DF – disciplină fundamentală, DS – disciplină de specializare, DC – disciplină complementară

** DOB – disciplină obligatorie; DOP – disciplină opțională; DFA – Disciplină facultativă

3. Timpul total (ore pe semestru)

3.1 Număr de ore activități didactice pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 aplicații***	2
3.4 Total ore activități didactice pe semestru	48	din care: 3.5 curs	24	3.6 aplicații	24
3.7 Total ore de studiu individual					27
Distribuția fondului de timp					[ore]
Studiul cărților, manualelor, suportului de curs,, notițelor, bibliografie minimală recomandată					10
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					5
Pregătire seminar / laborator / proiect, teme, referate, portofolii și eseuri					5
Pregătire pentru prezentări sau verificări					3
Pregătire pentru examinarea finală					4
Alte activități: consultații					
3.8 Total ore pe semestru	83				
3.9 Numărul de credite	3				

*** S - seminar; L - laborator; P - proiect

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Fundamentele psihopedagogiei speciale
4.2 de rezultate ale învățării	Cunoașterea și operarea cu termenii sintagmele de bază din domeniul psihopedagogiei speciale

5. Condiții necesare pentru desfășurarea optimă a activităților didactice (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	• Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului/ proiectului*	• Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)

*Se alege tipul de aplicație aferent disciplinei

6. Obiectivele disciplinei

6.1 Obiectivul general al disciplinei	Încadrarea psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități de vâz în contextul disciplinelor psihopedagogice, educationale și sociologice, vizând cunoașterea personalității, educația-compensator-terapeutică și integrarea socială a persoanelor cu dizabilități vizuale.
6.2 Obiectivele specifice	1. Cunoașterea termenilor de specialitate ai domeniului. 2. Identificarea diferitelor tulburări ale funcției vizuale și cunoașterea modalităților de diagnostic prin examinarea principalilor indici funcționali. 3. Cunoașterea mecanismelor compensatorii specifice. 4. Identificarea și combaterea repercursiunilor negative ale deficienței vizuale asupra dezvoltării fizice și psihice a ambliopilor și nevazatorilor. 5. Stabilirea obiectivelor educationale în munca școlară cu persoanele cu dizabilități vizuale. 6. Cunoașterea strategiilor didactice adecvate acestei activități. 7. Aplicarea unor tehnici de educație vizuală. 8. Cunoașterea tehnicii orientării și deplasării în spațiu a nevazatorilor 9. Stabilirea unei realități educativ-terapeutice care să combată stările de anxietate, insecuritate și frustrare ale elevilor cu dizabilități vizuale.

7. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul: – Corelează reglementările legale care privesc sistemul de învățământ și politicile educaționale curente. – Identifică implicațiile practice ale reglementărilor legale și de politică educațională în luarea deciziilor la nivelul instituției și al clasei/grupului. – Argumentează fundamentarea unor decizii și inițiative educaționale, pe baza culegerii de date și informații relevante privind rezultatele învățării.
Aptitudini	Studentul: – Adaptează sarcinile de proiectare, realizare și evaluare a activităților instructiv-educative specifice în condiții de autonomie restrânsă și de asistență calificată – Aplică reglementările legale care privesc sistemul de învățământ și politicile educaționale curente. – Proiectează procese de planificare strategică și decizionale din cadrul instituției. – Inițiază colaborări în dezvoltarea sustenabilă a școlii, prin inițierea și derularea unor acțiuni specifice la nivel de instituție.
Responsabilitate și autonomie	Studentul: – Respectă normele de etică, de integritate academică și de conduită profesională. – Contribuie la dezvoltarea unei culturi organizaționale democratice, incluzive, participative, centrată pe valorile europene, la nivelul instituției educaționale. – Comunică demn, responsabil, cu privire la instituția educațională și promovează imaginii acesteia în comunitate. – Adoptă decizii educaționale cu referiri explicite la date, informații relevante și reglementări legale și de politică educațională aflate în vigoare

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
----------	-------------------	-------------------

1. Notiuni fundamentale ale psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități vizuale (tiflopsihipedagogie) - deficiența vizuală între normalitate și anormalitate - psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de vedere: știința de ieri și de azi; obiectul de studiu - scurte incursiuni istorice - cercetări teoretice și aplicative în psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de vedere actuală	Prezentare orală + multimedia (expunerea, demonstrația, problematizarea)	2
2. Dizabilitatea de vedere în contextul științific și taxonomic - accepțiuni conceptuale ale dizabilităților vizuale din perspectiva medico-oftalmologică, psihologică și educațională - indicii funcționali ai vederii - anatomia și fiziologia analizatorului vizual - clasificarea dizabilităților vizuale; nosologia oftalmologică		2
3. Etiologia dizabilităților vizuale - importanța cunoașterii etiologiei multifactoriale a dizabilităților vizuale - multicausalitatea dizabilităților vizuale - principalele boli oftalmologice responsabile în instalarea dizabilităților vizuale		2
4. Depistare, diagnoză și intervenție compensator-recuperatorie în dizabilitatea vizuală - depistarea precoce și diagnosticul dizabilităților vizuale - diagnoza tipului și gradului dizabilităților vizuale prin investigații funcționale - psihodiagnoza școlară, modalitate de cunoaștere a elevului cu dizabilitate vizuală - frecvența dizabilităților vizuale și prevenirea instalării consecințelor negative ale acestora asupra dezvoltării de ansamblu a copilului - Compensarea, premiză și modalitate de susținere și creștere a funcționalității vederii slabe cu repercursiuni pozitive asupra persoanelor cu dizabilități vizuale (definiții, tipuri de compensare specifice)		4
5. Problematika dezvoltării persoanelor cu dizabilități vizuale - particularități și consecințe ale dizabilităților vizuale în plan neurofiziologic și psihofiziologic la ambliopi și nevazatori - particularități și consecințe ale dizabilităților vizuale în plan fizico-somatic - particularități și consecințe ale persoanelor cu dizabilități vizuale în plan senzorial-perceptiv - specificul reprezentărilor la ambliopi și nevazatori - funcționalitatea proceselor psihice superioare: gândirea, memoria, imaginația, limbajul la ambliopi și nevazatori - atenția și procesele reglatorii în contextul dizabilităților vizuale - dezvoltarea socio-afectivă și a personalității - aspecte particulare ale persoanelor cu dizabilități vizuale		4

6. Interventia educationala si terapii specifice pentru compensarea si recuperarea persoanelor cu dizabilități vizuale - educatia vizuala si rolul ei in compensarea si cresterea functionalitatii vederii slabe - obiective generale si specifice ale educatiei vizual-perceptive - principii metodice - stimularea vizuala timpurie		2
7. Formarea competentelor si compensarea (proponeri de exercitii) - exercitii de optimizare a indicilor functionali ai vederii - exercitii de educatie si compensare polisenzoriala (educatie tactilkinestezica, educatie auditiva, educatie gustativa si olfactiva, antrenament vizual compex) - compensarea tehnica - compensarea afectiva - exersarea proceselor psihice in sensul compensator al vederii slabe - interventii recuperativ-compensatorii structurate pe criterii nosologice		2
8. Copilul nevazator - modalitati de facilitare a formarii autonomiei personale si a integrarii optime in comunitate - terapia psihomotricitatii (cunoasterea schemei corporale, formarea de abilitati motorii, a mobilitatii si orientarii spatiale) - modalitati de socializare si castigarea autonomiei personale a copilului prescolar nevazator - programe de terapie complexa si integrata pentru elevul nevazator		2
9. Elemente de tiflodidactica - invatamant special versus invatamant integrat pentru elevii cu dizabilități vizuale - specificul invatamentului tiflopedagogic - invatare scolara si specificul insusirii cunostintelor de catre elevii cu dizabilități vizuale - strategii didactice in procesul de invatamant pentru elevii cu dizabilități vizuale - metodologia scrierii in Braille si elemente de tiflografie - un model de invatare pentru elevii cu dizabilități vizuale din gimnaziu: invatarea actional-terapeutica - grupul tiflopedagogic si rolul lui terapeutic in integrarea elevilor cu dizabilități vizuale - functia terapeutica a relatiei educationale si rolul profesorului terapeut in instruirea si educarea elevilor cu dizabilități vizuale		2

10. Integrarea scolara si socioprofesionala a persoanelor cu dizabilități vizuale - normalizare si calitatea vietii persoanelor cu dizabilități vizuale - recuperare , protectie si integrare socială - tendinte actuale in tiflopsihopedagogie in Romania si in lume - profesionalizarea persoanelor cu dizabilități vizuale - legislatie specifica		2
Bibliografie [1] Totolan. D. (2025). <i>Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități de auz</i> . Suport de curs. [2] Gherguț. A. (2023). <i>Psihopedagogie specială: fundamente teoretice și perspective practice – ed. a IV-a</i> . Iași: Ed. Polirom. [3] Ionescu. Ș. (coord.) (2013). <i>Tratat de reziliență asistată</i> . București: Ed. Trei. [4] Stănică, I., Popa, M., Popovici, D.V., Rozorea, A., Mușu, I. (1997). <i>Psihopedagogie specială. Deficiențe senzoriale</i> . Ed. Pro Humanitate. [5] Ștefan, M. (2001). <i>Psihopedagogie speciala. Deficienta de vedere</i> . Bucuresti: Editura PRO HUMANITATE. [6] Roșan, A. (coord.) (2015). <i>Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție</i> . Iași: Ed. Polirom. [7] Rozorea, A. (2003). <i>Deficiențele senzoriale din perspectiva psihopedagogiei speciale. Psihopedagogia deficienților de vedere</i> . Constanța: Ed. Ex. Ponto. [8] Verza, F. E. (2002). <i>Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială</i> . București: Ed. Fundației Humanitas. [9] Verza, E., Verza, E.F. (2011). <i>Tratat de psihopedagogie specială</i> . București. Ed. Universității din București. [10] Vrăsmaș, T. (2004). <i>Școala și educația pentru toți</i> . București: Ed. Miniped. [11] Vrăsmaș, T. (2007). <i>Psihopedagogia deficienților de vedere</i> . Constanța: Ovidius University Press. [12] Vrăsmaș, T. (2015). <i>Cerințele speciale și dizabilitatea în educație, o perspectivă internațională</i> . București: E.D.P. [13] Vrăsmaș. T., Vrăsmaș. E. (coord.). (2021). <i>Pe drumul spre educația incluzivă în România</i> . București: Ed. Universitară. [14] *** (2004). <i>Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)</i> . București: Ed. MarLink.		
8.2 Aplicații (seminar/laborator/proiect)* <i>*Se alege tipul de aplicație aferent disciplinei</i>	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Cercetari teoretice si aplicative in tiflopsihopedagogia actuala	Dezbatere. Aplicații. Studii de caz	2
2. Anatomia si fiziologia analizatorului vizual		2
3. Principalele boli oftalmologice responsabile in dizabilitățile vizuale		2
4. Clasificarea și etiologia dizabilităților vizuale;		2
5. Indicii funcționali ai vederii		2
6. Depistare, diagnoză și compensare la ambliopi și nevăzători. Compensare tehnică		2
7. Particularități ale dezvoltării psihice a persoanelor cu dizabilități vizuale		2
8. Educatia vizuala si rolul ei in compensarea si cresterea functionalitatii vederii slabe		2

9. Exerciții de optimizare a indicilor funcționali ai vederii ; exerciții de educație și compensare polisenzorială (educație tactilkinestezică, educație auditivă, educație gustativă și olfactivă, antrenament vizual complex)		1
10. Copilul nevazator - modalități de facilitare a formării autonomiei personale și a integrării optime în comunitate.		1
11. Învățământ special versus învățământ integrat pentru elevii cu dizabilități vizuale - specificul învățământului tiflopedagogic		1
12. Strategii didactice în procesul de învățământ pentru elevii cu dizabilități vizuale		2
13. Metodologia scrierii în Braille și elemente de tiflografie		1
14. Integrarea socioprofesională a tinerilor cu dizabilități vizuale		2

Bibliografie

- [1]. Totolan, D. (2025). *Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități de auz*. Suport de curs.
- [2]. Gherguț, A. (2023). *Psihopedagogie specială: fundamente teoretice și perspective practice – ed. a IV-a*. Iași: Ed. Polirom.
- [3]. Ștefan, M. (2001). *Psihopedagogie specială. Deficiența de vedere*. București: Editura PRO HUMANITATE.
- [4]. Roșan, A. (coord.) (2015). *Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție*. Iași: Ed. Polirom.
- [5]. Rozorea, A. (2003). *Deficiențele senzoriale din perspectiva psihopedagogiei speciale. Psihopedagogia deficiențelor de vedere*. Constanța: Ed. Ex. Ponto.
- [6]. Verza, F. E. (2002). *Introducere în psihopedagogia specială și în asistența socială*. București: Ed. Fundației Humanitas.
- [7]. Verza, E., Verza, E.F. (2011). *Tratat de psihopedagogie specială*. București. Ed. Universității din București.
- [8]. Vrăsmaș, T. (2007). *Psihopedagogia deficiențelor de vedere*. Constanța: Ovidius University Press.
- [9]. Vrăsmaș, T., Vrăsmaș, E. (coord.). (2021). *Pe drumul spre educația incluzivă în România*. București: Ed. Universitară.
- [10]. *** (2004). *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)*. București: Ed. MarLink.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Verificarea cunoștințelor. Capacitatea de aplicare a cunoștințelor	Examen scris	70 %
9.5 Aplicații*	Capacitatea de lucru în echipă	Participare activă la seminar	10 %
	Interes și capacitate de lucru pentru studiu individual și în echipă	Prezentarea unui referat	20 %

9.6 Standard minim de performanță / Condiții de promovare

Cunoașterea definiției, etiologiei și formele dizabilităților de vedere. Cunoașterea formelor de educație specială pentru elevi cu dizabilități de vedere. Cunoașterea a trei modalități de compensare tehnică și trei modalități de compensare psihopedagogică la persoanele cu dizabilități de vedere.

*Se alege tipul de aplicație aferent disciplinei (Seminar/Laborator/Proiect)

UOC-PO-10 Anexa 3a

Data completării,
28.09.2025

Titular activităților de curs,
Nume/Prenume /Semnătura
Lect.univ.dr. Totolan Damian

Titular aplicații,
Nume/Prenume /Semnătura
Lect.univ.dr. Totolan Damian

Data avizării în Departament,
30.09.2025

Director de Departament,
Nume/Prenume /Semnătura
Lect.univ.dr. Floricica Mariana Călin

Decan,
Nume/Prenume /Semnătura
Conf.univ.dr. Raluca Silvia Matei